

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

4 september 2008

GEDACHTEWISSELING

**over de evaluatie van de voortgang in Vlaanderen
inzake de Lissabonstrategie en haar doelstellingen,
met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van
Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Jan Laurys**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Roland Van Goethem, John Vrancken;

mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Hans Schoofs;

mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters;

de heren Patrick De Klerck, Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;

de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwerkerke, mevrouw Els Van Weert.

Toegevoegde leden:

de heer Gino De Craemer;

mevrouw Mieke Vogels.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie organiseerde op 6 maart 2008 een gedachtewisseling met minister-president Kris Peeters over de stand van zaken in de uitvoering van de Lissabonstrategie in Vlaanderen. Deze gedachtewisseling sluit aan bij eerdere evaluaties die in de loop van de legislatuur in de commissie werden besproken (zie *Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1206/1*).

1. Toelichting door de minister-president

Minister-president *Kris Peeters* licht de voortgang naar het behalen van de Lissabondoelstellingen toe. Hij geeft eerst de achtergronden nog eens mee, en bespreekt achtereenvolgens het assessment Belgisch hervormingsprogramma december 2007, aandachtspunten en aanbevelingen inzake arbeidsmarktinnovatie, begroting en energie, de effectiviteitsmonitoring Lissabon, de macro-economische indicatoren en de conclusies.

In eerste instantie legt de minister-president uit dat het gaat om de beslissing van de Europese Raad van maart 2000 waarbij de Europese Unie zich de zeer ambitieuze doelstelling heeft opgelegd om Europa tot de meest concurrerentiële en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken tegen 2010. Dat is zeer snel. Er zijn sindsdien een aantal Europese raden georganiseerd over domeingebonden doelstellingen.

In Göteborg 2002 is beslist dat naast de economische en sociale pijler, ook de ecologische pijler moest worden toegevoegd. In 2005 is ter gelegenheid van de midterm review, een grondige herziening gebeurd op basis van het rapport van Wim Kok. Er zijn prioriteiten gelegd voor de diverse deelaspecten, zoals werkgelegenheid, en lidstaten moesten vanaf dat ogenblik op basis van geïntegreerde richtsnoeren een hervormingsprogramma voor drie jaar opstellen.

Naast de nationale hervormingsprogramma's is er tevens een communautair hervormingsprogramma. Tijdens de Lentetop van 14 en 15 maart 2008 worden het Annual Progress Report en de nationale hervormingsprogramma's besproken.

In januari 2006 heeft de Europese Commissie een rapport voorgesteld met als titel 'Tijd voor een Hogere Versnelling', omdat duidelijk werd dat de doelstelling voor 2010 heel dichtbij kwam. Er is speciale aandacht aan België besteed. Met name was er sprake van extra inspanningen om de belasting op arbeid te verminderen en van het wegwerken van de regionale verschillen in tewerkstelling. Er werden algemeen ook vier specifieke actiegebieden afgebakend:

investeren in kennis en innovatie, ondernemingspotentieel, vooral bij kleine en middelgrote ondernemingen, arbeidskansen voor prioritaire categorieën en een energiebeleid voor Europa.

In december 2006 werd opnieuw een Europees rapport gepubliceerd: een 'Jaar van Goede Resultaten'. Voor België waren acht sterke punten opgesomd. Dat ging van de onafgebroken neerwaartse trend van de schuldquote over de halte in de daling van de O&O-intensiteit, over de betere resultaten bij het omzetten van de interne marktrichtlijnen tot de formele erkenning van de verworven vaardigheden en de kwaliteit van het technisch onderwijs.

Er werden echter ook zwakke punten aangehaald. Zo was er geen verlaging van de fiscale druk op arbeid en waren de regionale verschillen inzake werkloosheid evenmin teruggedrongen. De Europese Commissie formuleerde ter zake aanbevelingen aan het adres van België in de zin van verdere inspanningen om de bedoelde belastingdruk terug te brengen tot het gemiddelde van de omliggende landen en tegelijk het begrotingssaldo te blijven verbeteren. Daarnaast werd voor het werkloosheidsprobleem gesuggereerd een actief arbeidsmarktbeleid te voeren en via re-integratie en onderwijs de werkzaamheidsgraad te verhogen.

Uiteindelijk werden nog bijzondere aandachtspunten aangestipt. België zou de overheidsfinanciën op lange termijn op orde moeten houden, verdere emissiebeperkende beleidsmaatregelen moeten opstellen, de mededinging op gas- en elektriciteitsmarkt moeten intensifiëren en de participatie van oudere werknemers en kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt moeten verhogen.

De Raad van maart 2007 schoof algemene prioriteiten naar voren inzake groei en werkgelegenheid. In eerste instantie ging het daarbij om een op groei en stabiliteit gericht financieel en economisch beleid. Daarnaast was ook van belang dat de interne markt en het concurrentievermogen van Europa een versterking zouden kennen, net als innovatie, onderzoek en onderwijs. Ten slotte moest ook de werkgelegenheid algemeen worden bevorderd en zou het Europees Sociaal Model versterkt moeten worden. In tweede instantie zijn toen ook algemene prioriteiten voor het energiebeleid meegegeven. De focus moest liggen op meer continuïteit van de energiebevoorrading, het waarborgen van de Europese economieën en van de beschikbaarheid van betaalbare energie en ten slotte het bevorderen van milieuduurzaamheid en het bestrijden van klimaatverandering.

De minister-president legt vervolgens de link naar Vlaanderen. Hij stelt dat het belangrijk is dat er een Vlaams Hervormingsprogramma 2005-2008 is opge-

steld: 'Lissabonstrategie groei en jobs'. Hij stelt dat Vlaanderen een van de weinige Europese regio's is met een eigen hervormingsprogramma en voortgangsrapportage. Het voortgangsrapport wordt ook jaarlijks gepubliceerd. In het kader van Vlaanderen in Actie (VIA) werd Vlaanderen in een benchmark ook nog vergeleken met 125 regio's in Europa. Dat wordt op Europees niveau tijdens de Lentetop nader bekeken. Er zal allicht dan ook sprake zijn van een programma 2008-2010, maar de minister-president kondigt aan daarover ook nog met het parlement te zullen overleggen.

Er is in december 2007 een assessment gebeurd van het Belgisch Hervormingsprogramma. Het rapport van de Europese Commissie, 'Keeping up the Pace of Change', van 11 december 2007 blikt vooruit op de nieuwe Lissaboncyclus 2008-2010 die op de Lentetop 2008 moest worden gelanceerd. De klemtoon daarin lag vooral op verdere uitvoering van de bestaande hervormingsprogramma's. Voor België bleek intussen goede vooruitgang geboekt en bepaalde bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten waren hierbij van belang, stelde de Europese Commissie. Ze stelde ook vast dat ze van nabij betrokken zijn bij het opstellen van de nationale hervormingsprogramma's en voortgangsrapporten. Minister-president Peeters legt nog uit dat eind juni, begin juli altijd een ontmoeting plaatsvindt tussen de Europese Commissie enerzijds en de federale overheid en gemeenschappen en gewesten anderzijds, om de aanbevelingen te bespreken.

De CoR, het Comité van de Regio's, vraagt nog bijzondere aandacht voor de rol die regio's kunnen spelen in het Lissabonproces en voor een grotere betrokkenheid van regio's bij het opstellen van nationale hervormingsprogramma's. De minister-president acht dit belangrijk omdat steeds meer rekening wordt gehouden met wat de regio's aanbrengen. Het wordt ook in publicaties mee opgenomen.

Voor de hele eurozone werden ook algemene aanbevelingen geformuleerd. Zo werd de aandacht gevestigd op het streven naar budgettaire consolidatie en het verbeteren van de kwaliteit van de publieke financiën, zowel voor inkomsten als voor uitgaven en dit met aandacht voor innovatie en productiviteit. Ook het implementeren van concurrentieverhogende maatregelen en dan vooral in de financiële sector, werd vermeld, naast het promoten van zowel flexibiliteit als zekerheid op de arbeidsmarkt door het beter op elkaar afstemmen van verloning en productiviteit en het promoten van arbeidsmobiliteit, grensoverschrijdend, maar ook van job tot job. Dat laatste is in het Vlaamse perspectief zeer actueel, stelt de minister-president.

Op het Belgische niveau luidt de algemene analyse

dat er inspanningen zijn geleverd om de lasten op arbeid te verminderen, hoewel ze nog steeds ruim boven het Europese gemiddelde blijven. Daarnaast zijn ook maatregelen genomen om de regionale verschillen in tewerkstelling weg te werken en is er vooruitgang merkbaar voor wat betreft het beleid ten aanzien van de uitstoot van broeikasgassen. Ook inzake kennis, ondernemerschap, tewerkstelling en energie zijn er stappen gezet. Het begrotingsevenwicht ligt beter dan het eurozonegemiddelde en er is een link met het gebruik van de structuurfondsen.

België scoort beter dan gemiddeld voor wat betreft het bbp per inwoner, de arbeidsproductiviteit per werknemer, de bruto buitenlandse uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling, het percentage jong afgestudeerden, investeringen door ondernemingen, de armoederatio na sociale transfers, de energie-intensiteit van de economie en het volume vrachtvervoer in verhouding tot het bbp.

Er zijn ook twee landenspecifieke prioritaire aanbevelingen geformuleerd voor België. Het gaat om het verminderen van de fiscale druk op arbeid, voornamelijk voor wat betreft de laaggeschoolden, en het ontwikkelen van een meer performante arbeidsmarkt door middel van een comprehensieve strategie. Doel daarvan moet zijn de regionale verschillen te verminderen en levenslang leren te promoten.

Andere aandachtspunten spitsen zich toe op de openbare financiën waarbij men onder meer moet komen tot uitgavenbeperkingen, begrotingsoverschotten en de schuldvermindering. Voorts is er sprake van dringende maatregelen om mededinging in de gas- en elektriciteitsmarkt te verhogen, door onafhankelijke regulatoren en een ontkoppeling. De minister-president stelt dat ter zake nog een lange weg af te leggen is. De promotie van O&O (Onderzoek en Ontwikkeling) en innovatie zou moeten gebeuren door in publieke fondsen te voorzien en door een coherent beleid te ontwikkelen. Daarenboven moeten maatregelen worden genomen om de arbeidsparticipatie van ouderen en kwetsbare groepen te verhogen. Als er onvoldoende aandacht aan de vooropgestelde punten wordt besteed, dan kunnen ze in de loop van de jaren evolueren tot echte aanbevelingen, zegt de minister-president nog.

Met betrekking tot de aanbevelingen voor 2008 verwijst de minister-president inzake het verminderen van de lasten op arbeid, voornamelijk voor laaggeschoolden, naar de vermindering van de personenbelasting op de laagste inkomens die de Vlaamse overheid heeft voorzien. Dat behelst de inkomens onder 23.000 euro.

Bij de comprehensieve strategie om te komen tot een meer performante arbeidsmarkt teneinde de regiona-

le verschillen te verminderen en levenslang leren te promoveren, acht de minister-president het van belang een aantal zaken verder door te trekken. Ter zake verwijst hij naar de voortgezette uitvoering van de maatregelen om de participatiegraad van oudere werknemers en kwetsbare groepen te verhogen, waarin minister Vandenbroucke al diverse initiatieven heeft genomen samen met de sociale partners. Ook moet toezicht worden gehouden op het effect van deze maatregelen en kunnen eventueel extra activeringsmaatregelen worden genomen.

Vervolgens geeft de minister-president een overzicht van aandachtspunten en aanbevelingen.

Werkzaamheidsgraad

Een werkzaamheidsgraad van 70 percent is moeilijk haalbaar, stelt de minister-president. Vlaanderen zit op 65 percent en België op 61, wat een gemiddelde geeft van 64,7 percent. Voor vrouwen is een werkzaamheidsgraad van 60 percent vooropgesteld, en men zit al op 59,4 percent. Het is ook de bedoeling een dalende trend van het aantal werklozen aan te houden. Eén op twee werkzoekenden is kortgeschoold.

De minister-president gaat ervan uit dat de goede cijfers het gevolg zijn van een goed beleid en een sluitende aanpak. Het doel moet zijn dat geen enkele werkzoekende langdurig werkloos is zonder zogenaamde nieuwe start. Daarvan is cijfermateriaal beschikbaar en zijn er acties opgezet, ook in het kader van de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding). Een evaluatie van de samenwerking met de RVA (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening) is bezig, stelt de minister-president. Het activeringspercentage langdurig werkzoekenden is toegenomen tot 19,1 percent in 2006. Voor 2007 zit men op een voorlopig cijfer van 17,4 percent. Om de EU-doelstelling van 25 percent te halen, is nog een extra inspanning nodig.

Er is sprake van een getrappt begeleidingsmodel met aandacht voor prioritaire groepen. Daarin wordt een oververtegenwoordiging van kansengroepen vastgesteld, zoals allochtonen, arbeidsgehandicapten en kortgeschoolden, maar een ondervertegenwoordiging van de oudere werkzoekende.

Met betrekking tot de jeugdwerkloosheid en het wegwerken van de regionale verschillen ter zake, geeft de minister-president de cijfers nog mee. Die bedraagt in Vlaanderen 12,5 percent, wat 5 procentpunten lager is dan het Europese gemiddelde. Brussel kent een jeugdwerkloosheidsgraad van 35,3 percent en Wallonië zit op 31,3 percent. Er is sprake van een daling in Vlaanderen en Wallonië en een stabilisatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In 2007 gingen via de VDAB 281.661 werkaanbiedingen de deur uit, wat 18 percent meer is dan het jaar daarvoor. In absolute cijfers gaat het om een stijging met 52.000 werkaanbiedingen. Per vacature in Vlaanderen worden 3,4 niet-werkende werkzoekenden naar de job toegeleid. Minister-president Peeters merkt op dat er een samenwerkingsakkoord interregionale mobiliteit voor werkzoekenden loopt en dat Synerjob is opgericht, een vzw die door de VDAB, Forem, Actiris en de Duitstalige arbeidsdienst is opgestart ter bevordering van de gewestoverschrijdende arbeidsmobiliteit. Zo is er een akkoord over 5000 vacatures die in Wallonië worden gelanceerd en in Vlaanderen kunnen of moeten worden ingevuld.

Voor wat betreft werkzaamheidsgraad van ouderen, de 55-plussers, scoort Vlaanderen heel slecht. Doel is 50 percent te halen in 2010. Dat is volgens de minister-president onhaalbaar. Vlaanderen zit met 31,4 percent net iets onder Wallonië met 32,3 percent en in Brussel zit men op 39,8 percent. Eén op vier Vlaamse werkzoekenden is 50-plusser. Er zijn ook in die zin al beleidsinitiatieven genomen met de Vlaamse tewerkstellingpremie, het Expertisecentrum Leef tijd en Werk, Jobkanaal en een diversiteitsplan bedrijven van minister Vandenbroucke.

Levenslang leren

In het kader van levenslang leren is het de ambitie om in 2010 de benchmark van 12,5 percent te halen voor de bevolking tussen 25 en 64 jaar. Vlaanderen kende een daling van 9,8 percent in 2004 naar 8,4 percent in 2006, vooral door de daling bij de werkende bevolking. Bij gebruik van opleidingscheques is er een stijging merkbaar. Hij vermeldt ook nog het Ervaringsbewijs en de Competentieagenda 2010, waarmee volgens hem minister Vandenbroucke schitterend werk levert.

Innovatie en O&O

De minister-president benadrukt nogmaals dat aanzienlijk grotere inzet verondersteld wordt bij het bevorderen van O&O en innovatie, in het bijzonder door zowel het niveau als het effect van de overheidsfinanciering te verhogen en een gecoördineerde beleidsmix op alle niveaus te ontwikkelen. Hij stelt dat de Vlaamse overheid die uitdaging aangaat.

Voorts wijst hij op de zogenaamde competentiepolen (zoals Flanders Drive II) en op het feit dat de uit de doorlichting van professor Soete en zijn expertgroep blijkt dat het innovatie-instrumentarium transparanter en minder ingewikkeld kan en hoort te zijn.

Overheidsfinanciën

De aanbeveling aangaande de overheidsfinanciën behelst de volledige uitvoering van de strategie voor het op orde houden van die overheidsfinanciën op lange termijn, met inbegrip van uitgavenbeperkingen, begrotingsoverschotten en een aanhoudende vermindering van de overheidsschuld. De minister-president stelt dat dit duidelijk een zaak voor het federale niveau is en hij gaat ervan uit de toestand van Vlaanderen algemeen bekend is bij de commissieleden.

Gas- en elektriciteitsmarkt

Het aandachtspunt in verband met de gas- en elektriciteitsmarkt betrof het spoedig voortzetten van de maatregelen voor het intensifiëren van de mededinging op die markten, onder meer door onafhankelijke en krachtdadige toezichthouders en door extra maatregelen ten aanzien van transmissie- en distributiesysteembeheerders.

Om te besluiten overloopt de minister-president nog kort de conclusies die voor Vlaanderen kunnen gelden. Sterke punten zijn het hoog bbp per capita, de hoge arbeidsproductiviteit, het opleidingsniveau van jongeren, de kwaliteit van het onderwijs, de investeringsratio van de privésector, de score qua langdurig werklozen, de lage werkloosheidsgraad van Vlaanderen, tot op de rand van frictiewerkloosheid in sommige regio's, de zeer lage schuldgraad, het feit dat de investeringen in O&O boven het gemiddelde liggen en dat er grote inspanningen gebeuren inzake broeikasgasemissies. Daarnaast somt de minister-president ook de verbeterpunten op. De werkzaamheidsgraad is een groot probleem stelt hij. De werkzaamheidsgraad bij ouderen is zeer laag. De uitgaven voor O&O liggen boven het EU-gemiddelde maar onder de Barcelonanorm van 3 percent.

2. Discussie

Mevrouw *Annick De Ridder* maakt uit de uiteenzetting op dat een van de belangrijkste aanbevelingen de bevordering van de participatiegraad van 50-plussers betreft, omdat Vlaanderen daarin achterblijft. Het Generatiepact is bovendien ook een federaal gegeven. Is de minister-president het eens met minister Vandenbroucke die heeft gezegd dat er meer stappen moeten worden gezet ten aanzien van 50-plussers en dat men iets strenger moet kunnen optreden tegenover die groep om hen mee te nemen in het activeringsbeleid? Het lijkt het lid schrijnend die mensen aan hun lot over te laten en de vakbonden hen te laten vertellen dat ze nog enkele jaartjes mee moeten om daarna alsnog in het brugpensioen-

systeem te kunnen stappen. Volgens haar moet het mogelijk zijn dat de Vlaamse overheid onder meer via de VDAB de boodschap geeft dat ze niet afgeschreven zijn en nog mee kunnen worden ingeschakeld in de arbeidsmarkt.

Het lid vindt ook dat de kloof tussen uitkeringsgerechtigden en werkenden nog steeds niet groot genoeg is. Ook dat is federale materie, zij het met Vlaamse randvoorwaarden, stelt mevrouw De Ridder. Zo kan Vlaanderen in opvangmogelijkheden voorzien voor de kinderen, wat het mogelijk maakt om werk en gezin op elkaar af te stellen. Het systeem van dienstencheques in dat verband is zeer beperkt, stelt ze. Moet Vlaanderen niet meer doen om het mensen mogelijk te maken in een actieve loopbaan te stappen in plaats van actief uitkeringsgerechtigde te worden?

De heer *Bart Van Malderen* stelt dat de Lissabonstrategie veel ruimer gaat dan het arbeidsmarktbeleid, maar dat hij zich tot dat laatste aspect wil beperken. Het lid wil nog wel opmerken dat inzake O&O het budget dat Vlaanderen haalt, als het dan al boven het Europese gemiddelde ligt, grotendeels afhankelijk is van de inspanningen van slechts enkele bedrijven. Dat strekt tot bezorgdheid, stelt hij, net als het feit dat Vlaanderen afhankelijk zou zijn van buitenlandse beslissingscentra en dat men eigenlijk zou moeten streven naar een Vlaamse economie die doordrongen is van innovatie en O&O die niet mag afhangen van enkele grote spelers.

Met betrekking tot de arbeidsmarkt zou het volgens het lid voor Vlaanderen eenvoudig zijn zelfgenoegzaam te wachten tot de andere regio's de kloof dichtrijden als het alleen zou gaan om het doel de regionale verschillen weg te werken. Hij stelt dat het echter een permanent project moet blijven om te streven naar maximale participatie op de arbeidsmarkt en dus naar het vooropgestelde cijfer van 70 percent. Voorts verwijst het lid naar de inspanningen van minister Vandenbroucke die zijn verantwoordelijkheid ter zake volledig heeft opgenomen volgens de heer Van Malderen. Daarvan zijn de resultaten voelbaar: reïntegratie op de arbeidsmarkt, er wordt een zeer actief arbeidsmarktbeleid gevoerd en het onderwijs is gericht op de overgang van school naar werk. Toch haalt Vlaanderen met die voorsprong op de andere regio's, de 70 percent nog niet tegen 2010. De verschillen zitten vooral bij de groepen die de minister-president opsomde: ouderen, laaggeschoolden, allochtonen, arbeidsgehandicapten. De heer Van Malderen voegt er bij wijze van boutade aan toe dat Vlaanderen op die manier zijn eigen stukje Wallonië of Brussel in zich draagt.

De spreker weerlegt ook wat mevrouw De Ridder heeft aangehaald over strenger optreden ten aanzien

van 50-plussers. Hij gaat ervan uit dat het vertrekpunt altijd het aanbod moet zijn. Daar wringt volgens hem het schoentje. Hij verwijst naar een onderzoek onder de leden van Unizo dat heeft uitgewezen dat bedrijfsleiders niet echt staan te springen om oudere werklozen in dienst te nemen. Het sterkt zijn idee dat er een veel bredere mentaliteitswijziging nodig zal zijn om ouderen weer naar de arbeidsmarkt toe te leiden en een aanbod aan jobs te creëren. Er ontstaat een vicieuze cirkel waarbij iemand die zijn werk verliest, denkt dat hij volledig afgeschreven is en dat er vanuit die arbeidsmarkt ook geen aanbod meer zal komen. Dus gaat die werknemer er evenmin naar op zoek. De heer Van Malderen erkent echter ook dat de globale Vlaamse aanpak, zeker in vergelijking met de andere gewesten, succesvol is gebleken en dus moet worden doorgezet.

Zo komt de heer Van Malderen bij zijn fundamentele vraag inzake de herziening van de werkgelegenheidsrichtsnoeren die op de Lentetop zouden worden besproken. Hij wijst erop dat het Sloveense voorzitterschap in februari naar een consensus streefde voor een voorstel met drie elementen. Het ging daarbij in eerste instantie over het concept 'flexizekerheid', maar ook over speciale aandacht voor jongeren en de overgang van school naar werk en de link tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Daarnaast stond ook nog het levenslang leren in de kijker, de goede kwaliteit en verbetering van de integratie van ouderen op de arbeidsmarkt. Het lid stelt dat Vlaanderen in dat verband alvast een aanpak heeft en vraagt zich af of de ideeën die op het federale niveau ter zake al zijn gelanceerd wel overlegd zijn met de regio's. Hij maakt zich zorgen over de toekomst van het Vlaamse beleid en vooral over de manier waarop dit op Europees niveau wordt uitgedragen.

Heeft de minister-president kennis van het voorstel van de Europese Commissie, wil de heer Van Malderen weten. Welk standpunt neemt Vlaanderen in ten aanzien van de federale regering en welk standpunt zal België daar dan vertegenwoordigen, vraagt het lid zich ook nog af. Voorts is het ook van belang te weten wie België vertegenwoordigt op de Raad en over welk mandaat die afgevaardigde dan beschikt. Is er overleg gepleegd tussen de regio's en de federale overheid ter zake?

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt de bespreking van voortgangsrapporten als dit buitengewoon interessant. Ze brengen altijd een aantal zaken aan het licht, stelt hij, en overstijgen de enge Vlaams-Waalse vergelijking. Ze maken duidelijk dat de vergelijking moet worden gemaakt met de Europese topregio's. De Lissabonstrategie en de Barcelonanormen zijn in die zin belangrijk als leidraad. Het rapport toont volgens hem ook aan waarom een staatshervorming

nodig is, in casu in verband met het probleem van ouderen op de arbeidsmarkt waar de bevoegdheden niet integraal bij de regio's liggen en deze dus slechts in de marge kunnen opereren. Is dat federaal wel de prioriteit, vraagt de heer Van den Heuvel zich dan af, aangezien het zuidelijke deel van België nog andere probleemgroepen kent? Hij wijst erop dat maatregelen in zo'n situatie snel verwateren. Het Generatiepact was daarvan volgens het lid een sprekend voorbeeld. Federaal moest de inspanning toegespitst worden op de 50-plussers maar er werden tegelijk een pijler jeugdwerkloosheid en maatregelen ten aanzien van jongeren gelanceerd, die voor het zuiden van het land prioritair zijn. Hij hoopt dat alle betrokkenen, sociale partners inclusief, eindelijk begrijpen dat een staatshervorming nodig is.

De heer Van den Heuvel is het er volkomen mee eens dat 50-plussers geactiveerd en aangemoedigd moeten worden, maar ook gecontroleerd. Complementair is dan wel nodig dat vanuit de bedrijven zelf inspanningen moeten worden geleverd. De kieskeurigheid zal bij een nog krappere arbeidsmarkt vanzelf plaats ruimen voor meer openheid, stelt het lid. Daarnaast zijn er volgens hem ook nog mensen die ervan uitgaan dat ze op 56 hun beste tijd wel hebben gehad. Hij verwijst daarbij naar brandweerlui en stelt dat een mentaliteitswijziging mogelijk moet zijn, zeker mits de overheid een leidraad uitzet. Voorts vindt hij het opmerkelijk dat de werkzaamheidsgraad van 55-plussers in Wallonië hoger ligt dan in Vlaanderen waar er een krapte op de arbeidsmarkt is. Voor de heer Van den Heuvel zijn krachtiger maatregelen aan de orde.

Een ander aandachtspunt inzake de arbeidsmarkt, is de groep inactieven zelf, stelt de heer Van den Heuvel. Vlaanderen kampt volgens hem met een groep inactieven van zowat 30 percent en moet daarop inzetten. Die groep heeft zich afgesloten van de arbeidsmarkt. Die doelgroep ligt onder meer bij 50-plussers, maar er zijn ook de traditionele groepen zoals allochtonen en jongeren. Die laatste zijn volgens het lid een dubbelzinnig verhaal, omdat het enerzijds beter is van langer te studeren, maar anderzijds kan de overgang van school naar arbeidsmarkt veel soepeler verlopen.

Vervolgens brengt de heer Van den Heuvel nog het begrip levenslang leren onder de aandacht. Het lid stelt dat men in Vlaanderen werk moet maken van de uitwerking van permanente vorming en dat er een norm moet zijn in de vorm van een bepaald percentage van de loonmassa die eraan moet worden besteed. Die norm mag geen fetisj zijn, maar het moet wel duidelijk zijn hoe dit in Vlaanderen wordt ingevuld. Uiteindelijk is gebleken dat Vlaanderen de normen niet haalt die in het sociaal overleg zijn ge-

formuleerd, stelt de heer Van den Heuvel. kmo's vinden de juiste opleiding niet en werknemers zien het liever aan zich voorbij gaan. De hamvraag is volgens het lid hoe dit concept aanvaardbaar en aantrekkelijk kan worden gemaakt voor alle partijen en hoe de middelen die ervoor moeten dienen kunnen worden vrijgemaakt en efficiënt ingezet. Zijn er ter zake nog nieuwe ideeën?

Ten slotte heeft de spreker opgemerkt dat in de richtlijnen een aantal nieuwe klemtonen worden gelegd. De 'lifecycle approach' blijkt daarin belangrijk en die past ook in het Vlaamse beleid om de 50-plussers en inactieven warm te houden of te maken voor de arbeidsmarkt. Het verheugt hem te zien dat daaraan in de nieuwe richtlijnen zoveel aandacht wordt besteed.

De heer *Roland Van Goethem* sluit zich aan bij het pleidooi voor een staatshervorming. Hij stelt wel vast dat de sterke punten van België ergens wel te maken hebben met beleidsdomeinen waarin Vlaanderen een grote inbreng heeft. Zo vermeldt het lid de onafgebroken neerwaartse trend van de schuldquota. Vlaanderen is bijna schuldenvrij en België gaat met die pluimen lopen, vindt hij. De zwakke punten van België zijn dan weer quasi niet op het conto van Vlaanderen in te schrijven. Vlaanderen houdt het Belgische huishouden recht, beklemtoont de heer Van Goethem.

Het lid vraagt zich af of het niet eens tijd wordt om de beleidsovereenkomst tussen VDAB en Vlaamse overheid te herzien, met het oog op het belangrijkste probleem, de 50-plussers. Hij vreest dat die instantie in het doelgroepenbeleid dat ze voert enerzijds een amalgaam maakt van de verschillende doelgroepen en anderzijds niet systematisch te werk gaat maar in separate acties werkt. Hetzelfde gebeurt met de opleidingen, zegt hij. Er blijven jobs voor laaggeschoolden openstaan, terwijl er wel degelijk laaggeschoolde werklozen zijn. Het tewerkstellingsbeleid moet volgens hem worden afgestemd op de markt, zowel qua opleiding als toeleiding.

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt dat op de EPSCO-raad (de Raad van Ministers voor 'Employment, Social Policies, Health and Consumer-affairs') van 29 februari 2008 is nagegaan hoe de sociale dimensie van het werkgelegenheidsbeleid kan worden versterkt. Dat werd bekeken aan de hand van een aantal richtvragen. Hoe kan men bevorderen dat de verschuiving in de herverdeling van arbeid in een veranderende en concurrerende economie vlot verlopen? Hoe kan men gekwalificeerde mensen in staat stellen creativiteit en innovatie om te zetten in werkgelegenheid en economische groei? Hoe kan men dan waarborgen dat de vaardigheden van eenieder aangepast zijn aan de behoeften van de arbeids-

markt? In hoeverre komen betere economische omstandigheden en meer banen ten goede van de bestrijding van armoede, waaronder die van kinderen, en van de kansarmsten op de arbeidsmarkt? Welke instrumenten zijn er en welke inspanningen kunnen er gebeuren om de sociale partners en andere belanghebbenden actiever te betrekken bij de verdere uitvoering van de hervormingsagenda?

Het Belgische standpunt werd op de voornoemde naar vertolkt door Didier Seeuws, adjunct-permanent vertegenwoordiger. Het herneemt wat is gezegd ter zake op de informele Raad van 21 januari 2008. De relatie tussen kwaliteitsvolle jobs en flexibiliteit werd benadrukt, net als de kwaliteit van jobs zelf. De overstap van een baan naar een andere baan moet bovendien leiden tot een job van betere kwaliteit. Daarvoor zouden indicatoren moeten worden ontwikkeld, luidt het. Ten behoeve van de toegang tot de arbeidsmarkt moet aandacht besteed worden aan de kansengroepen die zoveel mogelijk actief moeten worden ingezet. Voor de uitvoering zou nog beter gebruik kunnen worden gemaakt van de opencoördinatiemethode, het beter zichtbaar maken van de sociale dimensie van Lissabon en een grotere betrokkenheid van de sociale partners bij de Lissabonstrategie.

De minister-president stelt dat de lidstaten zich op de EPSCO-raad zeer positief hebben uitgelaten over de kernboodschappen in het kader van de Lissabonstrategie en over de geboekte vooruitgang naar aanleiding van de doorgevoerde hervormingen. Elke lidstaat pleit ervoor die door te zetten en velen erkennen dat er nog meer inspanningen nodig zijn. Thema's zoals levenslang leren, aanpassingen aan onderwijs- en beroepsopleidingssystemen die rekening houden met arbeidsmarktnoden en het belang van de betrokkenheid van sociale partners worden aangehaald als voorbeelden, stelt de minister-president.

De minister-president erkent zeker dat de werkzaamheidsgraad een belangrijk knelpunt is dat mede moet worden gekaderd in de krapte op de arbeidsmarkt zoals die blijkt uit de studie van het federaal Planbureau die stelt dat er in de periode 2006-2012 in Vlaanderen 194.600 jobs zullen bijkomen en dat de beroepsbevolking slechts met 70.000 zal toenemen. De economische groei wordt op 2,4 percent gemiddeld voor Vlaanderen geraamd, voor België op 2,2 percent. Als de economische groei gerealiseerd moet worden, dan zal men die hindernis van de arbeidsmarkt op de juiste manier moeten nemen. De vacatures moeten worden ingevuld. Minister-president Peeters heeft met Rudy Demotte en Charles Picqué het plan opgevat om een interregionale werkgelegenheidsconferentie te organiseren op 14 juli 2008. Daarvoor loopt de voorbereiding al met onder meer minister Vandenbroucke. Zodra er stap-

pen kunnen worden gezet in het kader van het tweede pakket van de staatshervorming, ligt het voor de minister-president voor de hand dat de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid samen gaat met een maximalisering van de arbeidsmobiliteit. Het zou volgens hem absoluut verkeerd zijn muren rond de Vlaamse arbeidsmarkt op te trekken die de mobiliteit over de taalgrens heen beperken of afremmen.

Als de 31,4 percent werkzaamheidsgraad van 55-plussers kan worden opgetrokken tot 50 percent, dan zouden volgens de minister-president voor die periode tot 2012 177.000 bijkomende arbeidskrachten actief blijven. Die kloof overbruggen is echter een huzarenstuk, stelt hij. Er wordt onderzocht waarom Vlaanderen in dat verband zo slecht scoort en het blijkt om een combinatie van factoren te gaan: de aanwezigheid van bepaalde industriële sectoren, het aandeel van vrouwen enzovoort. Daarom komt volgens de minister-president Wallonië in die zin beter uit de verf. Er is een gestructureerde aanpak nodig en een mentaliteitswijziging op het vlak van de redenen waarom iemand het arbeidsproces verlaat en andere dingen kan gaan doen in het leven. Een andere studie van de vergrijzingscommissie wijst uit dat om de vergrijzing en de gezondheidszorg die ermee gepaard gaat aan te pakken, er tegen 2020 500.000 banen moeten worden gecreëerd voor België. In eerste instantie moet men dan naar de eigen markt en het eigen volume kijken, stelt de minister-president. De werkzaamheidsgraad moet opgekrikt worden en de inactieven moeten worden aangespoord en ingezet. Daartoe zijn al maatregelen genomen zoals de Vlaamse inschakelingspremie (VIP) voor arbeidsgehandicapten en de uitbreiding van de begeleiding. In het eerste pakket van de staatshervorming zit ook OCMW-artikel 60 vervat die wordt overgedragen naar de gewesten. De inactieven moeten maximaal worden ingeschakeld. Ook in het kader van de sociale economie moet men volgens de minister-president nadenken over hoe degenen die niet kunnen worden ingezet in het arbeidscircuit, toch zinvol in de maatschappij kunnen worden ingeschakeld. Ook in die zin zijn volgens de minister-president al maatregelen genomen.

Ten aanzien van 50-plussers verwijst de minister-president naar de initiatieven die al door minister Vandenbroucke zijn genomen zoals de 50+-clubs, de loonkostensubsidies enzovoort. Hij ziet voor de toekomst meer maatgerichte oplossingen. Ook met bedrijven en Jobkanaal, zijn al een aantal stappen gezet. De verantwoordelijkheid van de bedrijven zelf is ter zake zeer belangrijk. Als de arbeidsmarkt zich verder ontwikkelt zoals uit de studies blijkt, dan is het meer dan waarschijnlijk dat bedrijven er alles aan zullen doen om mensen te houden en zelfs weg te halen bij andere bedrijven.

De regionalisering zal uitdrukkelijk ook het arbeidsmarktbeleid naar voren schuiven, stelt de minister-president. Dat wordt geconcretiseerd, mede in het kader van de resoluties van het Vlaams Parlement. Op dat vlak moet absoluut vooruitgang worden geboekt, en dat vraagt nog heel wat concrete afstemming en formulering. De deadline is 15 juli 2008.

De minister-president beaamt de bemerking inzake de bijdrage van Vlaanderen aan de goede resultaten van België. Maar hij neemt daarbij enige bescheidenheid in acht omdat Vlaanderen toch ook nog verbeterpunten heeft.

Inzake kinderopvang is men volgens de minister-president goed bezig. De norm is 33 percent opvang per 100 kinderen. Vlaanderen zit op 34,2 percent, verklaart hij. De VDAB regelt bovendien bij elk traject dat de kosten voor kinderopvang en verplaatsingen worden terugbetaald. Die regeling is van toepassing sinds 1 januari 2008. Het moet een blijvende zorg zijn en mag in geen geval een belemmering vormen om in het arbeidscircuit in te stappen.

De beheersovereenkomst met de VDAB wordt jaarlijks geëvalueerd, oppert de minister-president. Die evaluatie kan in de commissie worden besproken.

Mevrouw *Annick De Ridder* kan zich grotendeels vinden in de bemerkingen omtrent de 55-plussers, maar vraagt zich af of er advies zal worden gevraagd aan de deelstaten bij de evaluatie op federaal niveau van de activeringsplannen. Zal de Vlaamse overheid moeten te kennen geven dat ze ervoor te vinden is om 55-plussers bij de activeringspolitiek te betrekken? Wat is het concreet standpunt van de minister-president daarover? Het is voor haar fractie van belang dat de oudere werknemer wordt hersteld in zijn gevoel van eigenwaarde, zodat hij niet het gevoel krijgt afgeschreven te zijn. Begeleiding en opleiding zijn daarin ontzettend belangrijk, stelt het lid. Ze voegt daaraan toe dat de krapte op de arbeidsmarkt allicht een deel van de oplossing zal zijn en dat de jaren waarin dat de kwetsbare groep was, voorbij zijn, al is het wel de eerste groep die getroffen zou kunnen worden bij een kentering van de conjunctuur. De overheid kan volgens mevrouw De Ridder de ideale omstandigheden scheppen om de ondernemingen daarin te laten meestappen.

De *minister-president* bevestigt dat de Vlaamse overheid betrokken is en dat er ruim overleg wordt gepleegd, ook met de sociale partners. Er zullen ook duidelijke en genuanceerde standpunten ter zake worden aangebracht.

De heer *Bart Van Malderen* is blij met de nuance die mevrouw De Ridder heeft gemaakt. Hij wilde zelf benadrukken dat de strengere aanpak waarvan sprake, enkel een vicieuze cirkel doet ontstaan. Hij stelt ook dat het niet vanzelfsprekend is de link tussen openstaande vacatures voor laaggeschoolden en de vele laaggeschoolde werklozen zomaar te leggen. In de bouwsector staan bijna de helft van de werknemers als ongeschoold te boek, verduidelijkt hij. Het lijkt hem niet verbazingwekkend dat op die manier heel wat mensen langdurig worden uitgestoten en in dat verband wijst het lid nog eens op het belang van de verworven competenties.

De verslaggever,

Jan LAURYS

De voorzitter,

Eric VAN ROMPUY
